

Position Paper ten behoeve van de hoorzitting Afvalimport

Over de heffing op het verbranden geïmporteerd afval

Het verbranden van afval zorgt voor CO₂-uitstoot en ook voor fijnstof en stikstof en ook de slakken die overblijven na het verbrandingsproces. Import van afval ten behoeve van verbranding levert daarmee milieuschade voor Nederland op. Het is niet meer dan terecht om dergelijke kosten in de prijs van het veroorzakend productieproces te verdisconteren. Een (import)heffing op het verbranden van afval is in feite een prijs geven aan milieuschade en daarmee vorm van het compenseren van marktfalen.

Milieuschade een prijs geven

Milieuschade beprijzen is een liberale en, mits goed uitgevoerd, effectieve manier om milieubeleid vorm te geven omdat het de markt de milieuproblemen zelf laat oplossen. Natuur & Milieu is daarom enthousiast over de inzet van overheids-instrumentarium dat milieuschade een prijs geeft. Wel moet er bij de invoering van dergelijke heffing goed nagedacht worden over hoe het instrument precies ingericht wordt, omdat er anders ongewenste neveneffecten kunnen optreden. Een brede heffing op CO₂ zou in onze ogen bijvoorbeeld beter zijn omdat we hiermee geen oneerlijke concurrentie tussen vergelijkbare vervuilingbronnen krijgen. We moedigen het Rijk in ieder geval aan om de opties tot het inprijzen van milieuschade verder te verkennen.

Effecten op de import en verbranding van afval in Nederland

Natuur & Milieu verwacht dat de import buitenlands afval ten behoeve van verbranding af zal nemen. Dat betekent dat de Nederlandse AEC's (afvalenergiecentrales) minder omzet zullen maken en er mogelijk een paar failliet zullen gaan. Nederland kent een overcapaciteit aan verbrandingsinstallaties ten opzichte van het eigen afval en daarmee is het vanuit de wens om te komen tot de transitie naar de Circulaire Economie niet verkeerd als er verbrandingscapaciteit zal verdwijnen. Tegelijk hechten wij er wel aan om bij dergelijke transitie voor een zachte landing te zorgen voor sectoren waarvan wij afscheid nemen of die moeten krimpen. Het failliet laten gaan van AEC's legt de rekening van deze klimaatmaatregel bij de (al dan niet publieke) aandeelhouders van de bewuste centrale. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat de belastingbetalers uit één of enkele gemeente gaan opdraaien voor het voldoen aan een vonnis dat heel Nederland aangaat.

Effecten op recycling in Nederland

Op korte termijn zou deze maatregel tot iets meer verbranding kunnen leiden van recyclebaar afval. Totdat een deel van de verbrandingscapaciteit uit de markt verdwijnt zal de prijs voor het verbranden van binnenlands afval vermoedelijk dalen. Het is voor Natuur & Milieu moeilijk te voorzien hoe groot dat effect zal zijn. Omdat uitbreiding van de producentenverantwoordelijk naar bedrijfsmatig afval aanstaande is en er ook een heffing op de verbranding van Nederlands afval bestaat verwachten wij dat dit effect beperkt en kortdurend zal zijn.

Klimaat effecten buiten Nederland

Het alternatief voor het verbranden van afval in Nederland is in de landen van herkomst vaak storten. Daarmee zal deze maatregel vermoedelijk op de korte termijn een negatief effect op het klimaat wereldwijd hebben. Echter, de prikkel die hiermee komt te liggen bij landen van herkomst om te investeren in eigen afvalverwerkingstechnologie wordt hiermee verhoogd. Wij denken dat het op de middellange en lange termijn juist een positief effect heeft omdat moderne verwerkingstechnologie vaak een beter klimaat effect heeft dan de huidige verbrandingspraktijk in Nederland. Nederland beschikt over moderne kennis op het gebied van afvalverwerking, mogelijk is met de export van die kennis ook nog een economisch voordeel te behalen.

Conclusies

- Een heffing op het verbranden van geïmporteerd afval is een vorm van het beprijzen van milieuschade en daarmee in aanleg goed. Nog beter zou een algemene heffing op de uitstoot van CO₂ zijn.
- Natuur & Milieu is van mening dat het verdwijnen van verbrandingscapaciteit in Nederland past bij de transitie naar de Circulaire Economie. Wel hebben wij zorgen over hoe de rekening nu bij een beperkt deel van Nederland terechtkomt. Heb aandacht voor een zachte landing.
- Negatieve effecten op recycling in Nederland achten wij voor de korte termijn denkbaar, maar op de lange termijn niet waarschijnlijk gezien ander beleid dat afvalverbranding ontmoedigt en het op termijn verdwijnen van verbrandingscapaciteit.
- De negatieve klimaat effecten in het buitenland door het storten van afval in landen van herkomst zou kunnen optreden. Echter denken wij dat deze maatregel andere landen voldoende zal prikkelen om maatregelen te treffen om de eigen afvalverwerkingscapaciteit te moderniseren. Met uiteindelijk een positief effect op het klimaat en de circulaire economie.